

Rapport 11

Tilsyn med Haderslev Realskole

ved
Kim Eriksen
Forældrekredsens valgte tilsynsførende

Septembers himmel er så blå.
Udenfor skinner solen og skænker en forunderlig sensommer.
Man rækker op og plukker et æble fra Ananasæbletræet i haven.

Det er ikke til at få armene ned, når man tænker på sidste weekends Stafet for livet. De indsamlede penge er vigtige, men i mindre grad end værdien af det folkelige fælleskab, der manifesterede sig. Tine Dall kom cyklende efter at have taget sine runder om dammen, som mange andre af Hørlyks Helte gjorde i det døgn.

En flot afslutning på en uge, hvor Realskolen i samlet flok var draget afsted til Rønbjerg Feriecenter. Et vildt projekt fyldt af udfordrende logistik og kreativ pædagogik. Med årets konfirmander og en bedstemor til 4 elever som sandhedsvidner - havde det for alle været en udelt succes.

Men denne dag i juni var det alt sammen endnu på tegnebrættet.

Det talte Henrik Pors og jeg om på hans kontor, da han bød indenfor i forbindelse med tilsynet. Også om den luksus det var at få mange uopfordrede ansøgninger fra erfarne og knalddygtige lærere fra de kommunale skoler. Baggrunden var dog beskæmmende med forårets skolereform, der nok skal vise sig at have sine gode sider, men som har efterladt en faggruppe med en berettiget fornemmelse af at være blevet kørt over. Så meget større var glæden over, at de lokale forhandlinger på Realskolen havde været meget konstruktive. Og der var en stærk forventning om fortsat at kunne levere en levende skole med et dynamisk lærekorps. Også med tanke på den dynamik ansættelsen af en ny viceskoleinspektør vil bringe med sig.

Alt sammen er det både nutid og historie.

Tilsynet fandt denne gang sted mandag den 16. juni 2014.

Prøve i fysik i en 10. klasse

Jeg havde fremsat et ønske om denne gang at overvære en eksamen, hvilket dagen startede med. Der var tale om en prøve i fysik i 10. klasse. Lærer og censor og de 4 elever havde alle sagt god for min tilstedeværelse.

Det er et stort arbejde for læreren at forberede en eksamen. På et bord lå de spørgsmål, som eleverne kunne trække. Og på et andet bord stod alt, hvad der var hevet ud af skabene af materialer og apparater, som kunne tænkes anvendt i den praktiske del af prøven. Hertil kom alle

de organiske materialer – kartofler, æbler m.m. – som også skulle være til rådighed. Fysik og kemi i dagligdagen er en væsentlig indgang til forståelsen af relevansen af dette fag. Alt grundigt forberedt med strøm sat til de strømførende ting. Alt også i et mangfoldighedens kaos, så eleverne kunne blive udfordret på deres evne til at danne overblik over det udstukne emne og hvilke ting det ville være godt at anvende i en præsentation.

To drenge trak spørgsmålet: Fra stivelse til sukker.

To piger trak spørgsmålet: Lyd og tone (tonegeneratoren)

Prøven med votering var sat til 1½ time.

De første 20 minutter skulle eleverne bruge på at lave en disposition for deres fremlæggelse med de forsøg, der skulle indgå deri. De måtte gerne gøre brug af deres noter og computer. Der blev arbejdet godt, men sporedes også en vis usikkerhed.

Censor var ankommet samme morgen. Der hilses og inden længe har man kastet sig over en principiel drøftelse af forholdet mellem fysik og de tilgrænsende fag som biologi og geografi. Censor - der er lærer på en efterskole – talte om den glæde det er, når man oplever at eleverne rykker sig. Det var tydeligt, at man talte sig ind på hinanden og stemningen var god.

Da dispositionen var lavet præsenteres denne for eksaminator og censor og de første uddybende spørgsmål om hvilke teorier, eleverne ville bringe i anvendelse og bevise, kom på bordet.

Piger lavede forsøg med lyd og havde en model af øret, som de gennemgik og blev spurgt ind til en forståelse af. Der blev talt om forskellen på længdebølger og cirkulære bølger og tværbølger. Der lød ord som amplitude og resonans. Der blev talt om fortyndinger og fortætninger og om frekvens og hertz. Svarene måtte dog hjælpes lidt på vej.

Samtidig var drengene i gang med deres forsøg, der ved hjælp af indikatorer og forbrænding skulle påvise de grundlæggende teorier om processen i naturen med udgangspunkt i fotosyntese, hvor CO_2 (kuldioxid) og H_2O (vand) ved solens energi bliver til $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6$ (glukose) og O_2 (ilt). Og så kernen i opgaven som var at få analyseret koncentrationen af sukkerstof i kartofler og æbler og pasta og sukker. Og spørgsmålet om hvad der sker i og med en forbrænding svarende til kroppens, hvor der frigøres vand og CO_2 ? Og hvad er det, der gør, at sukker er godt anvendt som konserveringsmiddel med de ernæringsmæssige udfordringer det giver? Alt sammen meget relevant og ikke helt enkelt at svarer på. Men i fællesskab nåede man dog frem til nogle svar.

Hvor pigerne var nogenlunde lige meget med var der stor forskel at spore på de to drenge, hvor den ene havde det lidt for godt med at lade den anden svare for sig.

Så kom voteringen og jeg sporede en vis lettelse hos eksaminator over, at censors ikke var hårdere i sin dom end som så. For det kunne godt have været bedre! Pigerne fik begge 7 og drengene henholdsvis 4 og 10. Det sidste blev givet som anerkendelse for, at her var en dreng, der tænkte fysik og reflekterede sig frem til flere gode svar. Eleverne tog imod deres karakterer som var de helt indforstået med dem. Og jeg tror heller ikke jeg selv ville have voteret anderledes.

Og faktisk kunne jeg genkende meget af den tilgang det ene af mine egne børn i sin tid havde til sine eksamener, når man spurgte om der ikke skulle læses noget mere og forberedes noget grundigere og svaret var, at det var ikke nødvendigt.

Men jeg kunne ikke helt genkende det andet af mine børns og for den sags skyld mine egne forsømte forår. Adrenalinet der er helt oppe at køre. Nerverne uden på tøjet. Repetition til sidste øjeblik. Og som følge deraf også i eksamensøjeblikket en større lyst til at præsterer et godt resultat. For ikke at tale om den større paratviden. En paratviden der – det skal blankt erkendes - for længst er glemt. Hvilket berettiger spørgsmålet om dets værdi. Men jeg kunne godt have ønsket for disse 4 unge, at de i højere grad, end tilfældet var, kunne have forladt eksamenslokalet med et stort smil på læben: YES - WE DID IT! Men glade og tilfredse så de skam ud.

Så stod der **projektarbejde i 8. på skemaet.**

Rundt omkring i klasselokalerne og på gangene sad 8. klasses eleverne i små grupper eller hver for sig i dyb koncentration i færd med at finde hoved og hale på det emne, de hver især havde kastet sig over. Enkelte læste på Wikipedia medens andre var i gang med mere primære kilder. Herunder hører måske ikke Facebook. Men de fleste kan multitasking og kan også lige så godt vænne sig til den udfordring det er at skulle finde ind til en koncentration i et rum af distraktion. Læreren gik rundt og skabte en god energi: Har du overvejet at gøre sådan og sådan? I ugens løb skulle de også ud på feltstudier og lave interviews og samlede nu de første skitser til ting, der skulle spørges om. Det er godt at prøve kræfter med at lave forpligtende aftaler. Og det er en kæmpe udfordring at skulle overskue og strukturere og udmønte en proces, der skal føre frem til et færdigt resultat af sådan et projektarbejde. Hvordan lærer man at lære og tilegne sig et stof, man skal have mere end et sporadiske og overfladiske kendskab til? Det er i al sin vorden meget studierelevant.

Dagen sluttede med to gange **dansk i 0. klasse.**

Det er dybt fascinerende at være inde i dette vækstrum, hvor der hele tiden skal arbejdes på to spor: Dels at skabe rum for læring og dels at lære børnene at knække koden til bogstavernes forunderlige verden. Men det var efter frokostpausen og de små hoveder var ved at blive trætte. Og så lærerens evige udfordring, at der blandt eleverne var dem, der allerede læste mange niveauer over andre, for hvem det hele virkelig var meget svært. Målet er klart, at alle skal mødes og udfordres på deres niveau og have deres daglige sejre. Der blev leget med stavelser og vokaler og konsonanter. Og et hold var ude på gangen for med 29 kort at lave alfabetet. For "W" hører naturligvis også med i dag. Hvilket dog ikke forhindrer at man synger sangen om ABC. Noget er heldigvis genkendeligt som ren nostalgi. Medens andet åbenbarer sig som metoder der er fornyende for undervisningen. De er så dygtige disse lærere og de brænder så meget for det, de har med at gøre.

Og det kan være rigtig svært:

En dreng spurgte om jeg vil lege. Vi var ude i det gode vejr, hvor der var denne blanding af fri og dog struktureret leg, der giver et meget godt billede af, hvordan de enkelte elever indgår i samspillet med andre. Ønsket om voksenkontakt var dog noget påfaldende, men svarede meget

godt til et tydeligt ønske om at være i kontrol. Det blev til en købmandsleg, hvor sandet blev formet til kager, der kunne sælges og stenene rundt om på jorden til penge at handle for. På den måde kunne der pludselig gå skole i det med små plus og minusstykker. Andre børn kom efterhånden med i legen. Men ikke som nogen der bibragte legen nye aspekter, for det fik de ikke lov til. Og jeg tænkte lidt i afmagt, at her skulle man have været uddannet pædagog for at kunne vide, hvordan man skulle forløse denne drengs trang til kontrol. Og en af pædagogerne, som aflæser min usikkerhed, sagde da også: Ja den dreng er vi meget opmærksomme på. Og jeg gik hjem med en god fornemmelse: Selvfølgelig var de det.

En god dag.

Hvor man som tilsynsførende atter kunne være en flue på væggen. For det er det bedste ved at komme på Realskolen: Man føler sig godt modtaget, uden at det bryder ind i noget som helst, som foregår på enhver anden skoledag, hvor alle bidrager til at skabe en god skole.

Jeg giver Realskolen min bedste anbefaling.